

УДК: 343.98

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2021-77-4-164-170>

Мирошніченко Юрій Михайлович,

кандидат юридичних наук

(Іллічівський районний суд м. Маріуполя

Донецької області, м. Маріуполь)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9114-1495>

БАЗОВА МОДЕЛЬ ОКРЕМОЇ МЕТОДИКИ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ЗАВДАННЯ, ЗМІСТ, СТРУКТУРА

Статтю присвячено проблемі створення базової моделі методики судового провадження, що за своїм змістом повинна розкривати діяльність суду на всіх етапах судового провадження, надавати рекомендації щодо вибору його напрямів, проведення процесуальних дій, використання найбільш доцільних засобів впливу на конкретні судові ситуації, представлених сукупністю процесуальних дій і тактики їхнього проведення на відповідних етапах судового провадження. Визначено структуру базової моделі судово-методичного криміналістичного комплексу. З'ясовано, що основним завданням побудови базової моделі методики судового провадження є його вивчення з криміналістичних позицій та розробка на підставі отриманих знань (виявлених закономірностей) практичних рекомендацій щодо рішень і дій суду в тій чи іншій типовій ситуації загального порядку судового провадження. На підставі наявності загальних закономірностей судового провадження, на яких ґрунтується базова модель судової методики, зроблено припущення про існування низки особливостей, властивих як окремим видам судових проваджень, так і розгляду кримінальних справ, класифікованих за іншими критеріями, криміналістичне забезпечення яких потребуватиме розроблення окремих науково-методичних комплексів меншого ступеня загальності.

Ключові слова: криміналістика; методика судового провадження; базова судова методика.

Постановка проблеми. Формування концепції криміналістичного забезпечення кримінального судочинства як самостійної галузі теоретичного знання є результатом як поступального розвитку науки криміналістики, так і розширення уявлень про можливості застосування її положень не тільки у процесі розкриття та розслідування злочинів, але й під час судового розгляду кримінальних справ. Важливим завданням, яке передбачається реалізувати в межах цієї концепції, є розроблення комплексів методичних рекомендацій для потреб суду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню окремих аспектів проблеми побудови методики судового розгляду кримінальних справ присвячено роботи таких учених: В. І. Алексеїчук, Є. Б. Анісімова, В. К. Гавла, В. А. Журавля, М. В. Зюзіної, А. О. Кирилової, Д. В. Кіма, І. І. Когутича, А. А. Корчагіна, О. Ю. Корчагіна, О. С. Кудрявицького, Р. Л. Степанюка, Г. Є. Хорошевої, С. Н. Чурилова, Б. В. Щура та інших вітчизняних і закордонних криміналістів. Проведені ними дослідження, безумовно, значущі для розвитку цього напрямку криміналістичної науки, проте не зумовили створення хоча б загально узгодженої теоретичної конструкції, що зайняла б важливе місце в системі криміналістики.

Мета статті. Разом із формуванням загальних засад судової методики важливим теоретичним завданням, що обумовлено побудовою системи методичних комплексів для потреб кримінального судочинства, є визначення та обґрунтування структури базової

методики судового провадження, яка б стала, якщо не еталоном, то, принаймні, орієнтиром для створення окремих судових методик.

Виклад основного матеріалу. Починаючи реалізацію цього завдання, необхідно чітко усвідомлювати, що створення базової моделі криміналістичної методики судового провадження – складний процес, який вимагає насамперед формулювання принципу побудови такої моделі, визначення технологічних підходів до її формування, розробки її логічної та функціональної складових відповідно до етапів та цілей цього виду діяльності [1]. Основним при цьому є те, що особливості судового провадження зумовлюють потребу у створенні своєрідної моделі, суттєво відмінної від традиційних криміналістичних методик.

Необхідність оригінального підходу до конструювання криміналістичних методик судового провадження пояснюється тим, що в методиці розслідування окремих видів злочинів акцент робиться на пошуковій діяльності слідчого, а рекомендації криміналістів дають змогу оптимізувати пошук особи, яка вчинила злочин, виявлення слідів злочину, доказів у справі та ін. Натомість пізнавальна діяльність суду спрямована на перевірку результатів досудового розслідування, на доказовість елементів, що належать до предмета доказування, на обґрунтованість обвинувальної тези [2].

Як правило, окремі криміналістичні методики структурно складаються з відомостей і рекомендацій щодо організації та здійснення розслідування, викладених у такий спосіб:

- 1) криміналістична характеристика цього виду злочинів;
- 2) опис типових слідчих ситуацій та особливостей планування дій слідчого на початковому й наступному етапах розслідування;
- 3) виклад тактики первинних слідчих дій і супутніх оперативно-розшукових заходів;
- 4) особливості тактики подальших дій [3, с. 700].

Часто до структури окремої криміналістичної методики відносять також обставини, що підлягають установленню в кримінальній справі. Р. С. Белкін не вбачав у цьому необхідності, оскільки предмет доказування, на його думку, чітко окреслюється загально визначеними елементами криміналістичної характеристики, які досить повно відображають склад злочину й обставини події [4, с. 331].

Отже, першим і провідним структурним елементом методики розслідування певного виду кримінального правопорушення є його криміналістична характеристика. Більшість науковців вважає, що криміналістична характеристика злочину – це система відомостей, розроблена на основі наукового узагальнення слідчої та судової практики про стійкі (типові) та пов'язані між собою криміналістично значущі ознаки, притаманні злочину певної групи, виду, різновиду, знання яких дозволяє оптимізувати пошуково-пізнавальну діяльність у кримінальному судочинстві [5]. Основними елементами криміналістичної характеристики є сукупність ознак, що визначають: 1) спосіб учинення злочину; 2) місце та обстановку; 3) час учинення злочину; 4) знаряддя та засоби вчинення злочину; 5) предмет злочинного посягання; 6) особу потерпілого (жертви); 7) особу злочинця; 8) типові сліди вчинення злочину [6, с. 274].

Безперечно, для судді, як і для слідчого, важливим є знання криміналістичної характеристики кримінального правопорушення, що допомагає суду оцінити надані сторонами докази та зробити правильний висновок щодо кримінально-правової кваліфікації досліджуваної події. В окремих випадках знання криміналістичної характеристики кримінального правопорушення дає змогу перевірити обґрунтованість положень обвинувального акта й запропонувати власну версію досліджуваної події. Для цього абстрактна модель (криміналістична характеристика) проєктується на модель, яка позиціонується державним обвинувачем як реальна, та здійснюється їх порівняльний аналіз. Застосовуючи знання про способи, засоби й знаряддя, сліди кримінального правопорушення, суддя може поставити під сумнів докази обвинувачення за відсутності в

матеріалах кримінального провадження даних про наявність зазначених ознак. Так, наприклад, у разі відсутності в обвинуваченого спеціальної навички, обов'язкову наявність якої передбачає спосіб інкримінованого йому злочину, суддя може висунути гіпотезу про непричетність такої особи до його скоєння та зобов'язаний її перевірити.

Однак для обрання судом способу своїх дій не мають вирішального значення ані обставини, які підлягають установленню в кримінальній справі, ані предмет злочинного посягання, ані спосіб учинення злочину, ані будь-які інші елементи криміналістичної характеристики кримінального правопорушення. Звичайно, вид кримінального правопорушення певним чином впливає на умови розгляду конкретної кримінальної справи. Очевидно, що характер досліджуваної судом події, наприклад кваліфікованого вбивства або звалтування, позначається на психологічній атмосфері судового розгляду, емоційному стані в залі судового засідання, управління яким передбачає застосування головуючим особливих криміналістичних знань і вмінь, необхідних для продуктивного судового розгляду. Проте залежність тактики головуючого у справі від характеру злочину не настільки усталена, щоб стати основою побудови окремих методик судового провадження. Психологічна обстановка – лише один із багатьох елементів, які формують ситуацію судового розгляду, що й визначає тактику суду в кримінальній справі.

Тож не можна погодитися з І. І. Когутичем щодо віднесення до правил, яким повинні відповідати окремі методики розгляду в судах кримінальних справ, вимоги про вивчення механізму та способів учинення злочинів, їхнього приховання, вивчення оточення особи злочинця [7, с. 29]. Натомість слід звернути увагу на твердження В. А. Журавля про те, що спосіб злочину як чинник, який суттєво впливає на організацію провадження досудового розслідування, на судовій стадії процесу не має такого детермінантного значення [1].

Отже, слушною є думка науковців, котрі вважають криміналістичну характеристику злочину зайвим елементом криміналістичної методики судового розгляду кримінальної справи як таким, що не вирішує завдань судового розгляду і, відповідно, не слугує його оптимізації [8]. Для суддів такі криміналістичні характеристики можуть бути корисні з точки зору загальної пізнавальної інформації про криміналістично значущі особливості зазначеного виду злочинів. Тому немає нагальної потреби у зміст методики судового розгляду закладати характеристику цього типу. Достатньо подати в тексті посилання на відповідні публікації для слідчих [9, с. 91].

Так, криміналістичну класифікацію кримінальних правопорушень не може бути взято за основу для створення системи окремих методик судового провадження. Тому криміналістична характеристика кримінальних правопорушень не належить до проблем методики судового розгляду кримінальних справ, для прикладних цілей якої достатньо знання суддею криміналістичної характеристики злочину (проступку), розробленої в межах методики досудового розслідування. Судова методика повинна описувати об'єкт за схемою, що суттєво відрізняється від загальноприйнятої структури криміналістичної характеристики досудового розслідування.

Алгоритм діяльності головуючого як система пов'язаних між собою послідовних дій визначається насамперед ситуацією, що склалася у справі під впливом низки об'єктивних і суб'єктивних чинників. Тож більш актуальним для розробки проблем судової методики є питання ситуаційної характеристики судового провадження, адже якщо характеристика – це сукупність типових, характерних ознак і властивостей об'єкта, то ніщо не відображає всіх істотних елементів обстановки конкретного судового провадження більш предметно, ніж ситуація, що склалася у справі.

Слід розрізняти характеристику судового провадження як абстрактну модель, систему знань про типову судову ситуацію та ситуаційну характеристику конкретного провадження як результат аналізу та оцінки судової ситуації, тобто безпосередній акт характеристики, необхідний для вибору судом ефективної методики розгляду певної

справи. Перша з них повинна відображати елементи типової судової ситуації, це ситуація у сталому вигляді, статична ситуація. Ситуаційна характеристика конкретного судового провадження становить модель рухомої, динамічної системи, образ якої формується у свідомості головуючого, котрий безперервно стежить за її параметрами та реагує на їхню зміну з метою конструктивного спрямування розвитку ситуації за допомогою рекомендованих наукою криміналістичних засобів.

Так, у систему криміналістичної методики як частини науки криміналістики необхідно включити самостійний підрозділ, присвячений розробці комплексів методичних рекомендацій (алгоритмів) для потреб судового провадження, побудованих на базі типових ситуацій, характерних для окремих категорій справ безвідносно до кримінально-правової кваліфікації досліджуваної події. Щодо цього поділяємо думку криміналістів, які стверджують, що криміналістичні методики судового розгляду кримінальних справ є самостійним напрямом адаптації положень криміналістичної науки з потребами практики в боротьбі зі злочинністю, мають відмінну структуру, зміст і призначені забезпечувати виконання завдань судового провадження у кримінальних справах [10].

Сучасний етап розвитку криміналістики, активізація її прогностичної функції обумовлюють можливість реалізації технологічного підходу до побудови криміналістичних методик, у яких пріоритетне місце займають абстрактно-наукові розробки [1]. Оскільки основною функцією досудового розслідування є розкриття та розслідування злочинів, а функцією стадії судового розгляду кримінальної справи – процесуально більш жорстко регламентоване з'ясування обставин, установлених під час кримінального провадження, перевірка їх доказами та вирішення справи, то для цієї стадії кримінального процесу більш актуальними є рекомендації, спрямовані на вирішення типових судових ситуацій найвищого ступеня загальності.

З огляду на існування загальних закономірностей виникнення і розвитку судових ситуацій, характерних для того чи іншого етапу судової стадії кримінального процесу, на цьому етапі формування вчення про криміналістичне забезпечення судового провадження теоретично доцільним і практично виправданим буде спрямувати зусилля на створення базової методики судового розгляду кримінальних справ, що повинно стати початковим етапом для формування методик нижчого рівня. За своїм змістом вона повинна розкривати діяльність суду на всіх етапах судового провадження, надавати рекомендації щодо вибору його напрямів, проведення процесуальних дій, використання найбільш доцільних засобів впливу на конкретні судові ситуації, представлених комплексами процесуальних дій і тактики їхнього проведення на різних етапах судового провадження.

Зважаючи на викладене, базова модель судово-методичного криміналістичного комплексу може мати таку структуру: а) характеристика судового провадження певного виду, що включає мету, завдання та напрями судового дослідження; б) типові судові ситуації, що відповідають певному етапу судового провадження; в) типові системи (алгоритми) процесуальних дій і криміналістичних засобів впливу на судові ситуації з метою реалізації обумовлених ними тактичних завдань.

Метою побудови базової моделі методики судового провадження є його вивчення з криміналістичних позицій та розробка на підставі отриманих знань (виявлених закономірностей) практичних рекомендацій щодо рішень і дій суду в тій чи іншій типовій ситуації загального порядку судового провадження. До завдань щодо створення базової судової методики належать: 1) обґрунтування системи судового провадження; 2) виділення типових судових ситуацій стосовно кожного його етапу з розкриттям основних напрямів діяльності суду щодо їхнього розв'язання; 3) розроблення узагальненої тактики процесуальних дій, характерних для кожного етапу судового провадження; 4) виявлення основних форм протидії кримінальному судочинству та розроблення способів мінімізації його негативних наслідків.

Оскільки криміналістичні рекомендації, як правило, реалізуються в конкретних ситуаціях, така концепція дасть змогу дослідникам здійснювати розробку універсальних криміналістичних рекомендацій, спеціально призначених для управління різними ситуаціями судового провадження. Криміналістичні алгоритми та програми дій суду в типових ситуаціях є найбільш якісним і добре засвоєваним навчально-методичним матеріалом, а тому можуть використовуватися і в дидактичних цілях [11], у тому числі для навчання майбутніх і чинних суддів методам найбільш ефективного розв'язання будь-яких судових ситуацій. У загальному курсі криміналістики, зважаючи на відсутність на цьому етапі її розвитку сталої системи окремих методик судового розгляду, доцільно визначити основи судової методики, структуру якої може бути представлено в такий спосіб:

- 1) загальні положення криміналістичної методики судового провадження;
- 2) методико-криміналістичне забезпечення організаційно-підготовчої діяльності суду;
- 3) методико-криміналістичне забезпечення судового дослідження;
- 4) методико-криміналістичне забезпечення діяльності суду на етапах судових дебатів та останнього слова обвинуваченого;
- 5) методика ухвалення судових рішень.

По суті, це і є базова модель криміналістичної методики судового провадження, що відображає основу змісту комплексу впорядкованих криміналістичних методів і прийомів управління процесом судового дослідження та рекомендацій щодо їх застосування відповідно до ситуацій, що виникають на тому чи іншому етапі загального порядку розгляду кримінальної справи в суді першої інстанції.

На підставі наявності загальних закономірностей судового провадження, на яких ґрунтується базова модель судової методики, правомірно припустити, що існує низка особливостей, властивих як окремим видам судових проваджень, так і розгляду кримінальних справ, класифікованих за іншими критеріями, криміналістичне забезпечення яких потребуватиме розроблення окремих науково-методичних комплексів меншого ступеня загальності. Однак слід зауважити, що необхідність створення таких методик може вважатися науково обґрунтованою за умови, що будуть установлені їхні істотні криміналістичні особливості, які проявляються у специфіці судових ситуацій, що виникають у процесі розгляду відповідної категорії справ.

Інакше кажучи, для теоретичного обґрунтування потреби в окремих методико-криміналістичних комплексах треба знайти та продемонструвати стійку залежність від типових ситуацій, характерних для певних видів проваджень, специфічного набору криміналістичних засобів, необхідних для розв'язання саме цих ситуацій. У посібниках (спеціальних курсах) із судової методики, призначених для підготовки юристів відповідної спеціалізації та підвищення кваліфікації суддів, їх доцільно викладати у формі особливостей розгляду кримінальних справ певної категорії.

Висновки. Отже, базова судова методика може бути визначена як ситуаційно-етапна модель загального провадження в суді першої інстанції, що складається з комплексу впорядкованих процесуальних дій та криміналістичних засобів управління судовим провадженням і рекомендацій щодо їхнього застосування відповідно до ситуацій, які виникають на тому чи іншому етапі розгляду кримінальної справи. Розвиток загальної моделі методики судового провадження з урахуванням потреб практики стане зразком, за яким будуть розроблятися комплекси рекомендацій меншого рівня загальності – окремі судові методики. Після накопичення наукою достатньої кількості таких побудов виникне питання створення єдиної класифікаційної системи окремих методик судового розгляду кримінальних справ, яка дозволить системно досліджувати проблеми методико-криміналістичного забезпечення судового провадження, цілеспрямовано розробляти та ефективно застосовувати окремі судові методики на практиці.

Список використаних джерел

1. Журавель В. А. Криміналістичні методики судового розгляду окремих категорій кримінальних справ: проблеми формування та реалізації. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2017. Том 19. С. 130–138.
2. Кириллова Н. П. Структура частной методики государственного обвинения по отдельным категориям дел. *Криминалистика*. 2011. № 2 (9). С. 47–54.
3. Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р. Криминалистика : учебник / под ред. Р. С. Белкина. Москва : НОРМА, 2000. 990 с.
4. Белкин Р. С. Курс криминалистики : учебное пособие в 3 т. Т. 3. Москва, 2001. URL: http://www.law.vsu.ru/structure/criminalistics/books/belkin_crim3.pdf (дата звернення: 06.08.2021).
5. Корма В. Д. Некоторые проблемы методики расследования преступлений. *Вестник Университета имени О. Е. Кутафина (МГЮА)*. 2018. № 3. С. 71–81.
6. Криміналістика : підручник / В. Ю. Шепітько та ін.; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2008. 464 с.
7. Когутич І. І. Теоретичні основи використання криміналістичних знань під час розгляду кримінальних справ в суді : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.09. Львів, 2010. 529 с.
8. Алексейчук В. І. Методико-криміналістичне забезпечення судового розгляду кримінальних справ: сучасний стан та перспективи розвитку. *Теорія і практика правознавства*. 2013. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2013_2_65 (дата звернення: 01.08.2021).
9. Кириллова А. А. Основы криминалистической методики судебного разбирательства по уголовным делам об убийствах (ч. 1 ст. 105 УК РФ) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Улан-Удэ. 2013. 253 с.
10. Чурилов С. Н., Тогоев Д. М. Криминалистическая методика судебного разбирательства уголовных дел. *NAUKA-RASTUDENT.RU*. 2017. № 6 (42). URL: <https://readera.org/kriminalisticheskaja-metodika-sudebnogo-razbiratelstva-ugolovnyh-del-143164157> (дата звернення: 01.08.2021).
11. Шаталов А. С. Вопросы модернизации частных криминалистических методик расследования преступлений. *Вестник Томского государственного университета. Право*. 2016. № 1 (19). С. 65–81.

References

1. Zhuravel, V. A. (2017). Kryminalistychni metodyky sudovoho rozghliadu okremykh katehorii kryminalnykh sprav: problemy formuvannia ta realizatsii. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia»* [Forensic methods of trial of separate categories of criminal cases: problems of formation and implementation. Scientific works of the National University «Odessa Law Academy»]. Tom 19. S. 130–138 [in Ukrainian].
2. Kirillova, N. P. (2011). Struktura chastnoj metodiki gosudarstvennogo obvineniya po otdel'nym kategoriyam del. *Kriminalist* [Structure of the private methodology of public prosecution for certain categories of affairs. Criminalist]. № 2 (9). S. 47–54 [in Russian].
3. Aver'yanova, T. V., Belkin, R. S., Koruhov, YU. G., Rossinskaya, E. R. (2000). *Kriminalistika : uchebnik* [Criminalistics: Tutorial] / pod red. R. S. Belkina. Moskva : NORMA. 990 s. [in Russian].
4. Belkin, R. S. (2001). Kurs kriminalistiki : uchebnoe posobie v 3 t. [Criminalistics course : Tutorial in 3 volumes] T. 3. Moskva. URL: http://www.law.vsu.ru/structure/criminalistics/books/belkin_crim3.pdf (data zvernennia: 06.08.2021) [in Russian].
5. Korma, V. D. (2018). Nekotorye problemy metodiki rassledovaniya prestuplenij. *Vestnik Universiteta imeni O. E. Kutafina (MGYUA)* [Some problems of the methodology of the investigation of crimes. Bulletin University named after O. E. Kutafina (MGU)]. № 3. S. 71–81 [in Russian].
6. Kryminalistyka : pidruchnyk [Criminalistics: Textbook] / V. Yu. Shepitko ta in.; za red. V. Yu. Shepitka. Kharkiv : Pravo, 2008. 464 s. [in Ukrainian].
7. Kohutysh, I. I. (2010). Teoretychni osnovy vykorystannia kryminalistychnykh znan pid chas rozghliadu kryminalnykh sprav v sudii [Theoretical Fundamentals of Forensic Knowledge When considering criminal cases in court] : dys. ... dokt. yuryd. nauk : 12.00.09. Lviv. 529 s. [in Ukrainian].
8. Aliexsieichuk, V. I. (2013). Metodyko-kryminalistychno zabezpechennia sudovoho rozghliadu kryminalnykh sprav: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku. *Teoriia i praktyka pravoznavstva* [Methodology and forensic support for criminal cases: current state and development prospects. *Theory and practice of jurisprudence*]. Vyp. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2013_2_65 (data zvernennia: 01.08.2021) [in Ukrainian].
9. Kirillova, A. A. (2013). Osnovy kriminalisticheskoy metodiki sudebnogo razbiratel'stva po ugolovnym delam ob ubijstvah (ch. 1 st. 105 UK RF) [Fundamentals of the criminalistic methodology of the trial of criminal cases of murder (part 1 of Art. 105 of the Criminal Code of the Russian Federation)] : dis. ... kand. yurid. nauk : 12.00.09. Ulan-Ude. 253 s. [in Russian].

10. CHurilov, S. N., Togoiev, D. M. (2017). Kriminalisticheskaya metodika sudebnogo razbiratel'stva ugolovnyh del [Criminalistic methodology of trial of criminal cases]. *NAUKA-RASTUDENT.RU*. № 6 (42). URL: <https://readera.org/kriminalisticheskaja-metodika-sudebnogo-razbiratelstva-ugolovnyh-del-143164157> (data zvernennia: 01.08.2021) [in Russian].

11. SHatalov, A. S. (2016). Voprosy modernizacii chastnyh kriminalisticheskikh metodik rassledovaniya prestuplenij. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta. Pravo* [Questions of modernization of private criminalistic methodologies of the investigation of crimes. *Bulletin of Tomsk State University*]. № 1 (19). S. 65–81 [in Russian].

Myroshnychenko Yuriy,

PhD in Law

(Illichivsk District Court of Mariupol, Donetsk Region, Mariupol)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9114-1495>

BASIC MODEL OF SEPARATE METHODIC OF JUDICIAL PROCEEDINGS: TASKS, CONTENT, STRUCTURE

The article is devoted to the problem of building a basic model of methodic judicial procedure, which in its content should disclose the activities of the court at all stages of the judicial system, give recommendations on the choice of its directions, procedural actions, use of the most appropriate means of influencing specific court situations complexes of procedural actions and tactics of their carrying out at various stages of judicial proceedings. The basic model of judicial methodical criminalistics complex may have the following structure: a) characteristic of the proceedings of a certain type, including the purpose, objectives and directions of judicial investigation; b) typical court situations that correspond to a certain stage of court proceedings; c) typical systems (algorithms) of procedural actions and criminalistics means of influencing judicial situations in order to implement the tactical tasks stipulated by them. The main task of building a basic model methodic of judicial procedure is to study it from a criminalistics standpoint and develop on the basis of knowledge (identified patterns) practical recommendations for decisions and actions of the court in typical situations of the general judicial procedure. Among the tasks of creating a basic judicial methodic can also include: 1) substantiation of the system of judicial proceedings; 2) selection of typical court situations in relation to each of its stages with the disclosure of the main activities of the court to resolve them; 3) development of generalized tactics of procedural actions, characteristic for each stage of court proceedings; 4) identification of the main forms of counteraction to criminal proceedings and development of ways to minimize its negative consequences. Along with the presence of general patterns of legal proceedings, on which the basic model of judicial methodics is based, it is legitimate to assume the presence of a number of features inherent in certain types of legal proceedings and criminal cases classified according to other criteria. Tier criminalistic support of requires the development of separate scientific-methodical complexes of a lesser degree of generalization.

Key words: *criminalistics; methodical of court proceedings; basic judicial methodic.*

Надіслано до редколегії 30.08.2021

Рекомендовано до публікації 07.09.2021